

during training in the university; presents the results of the survey of students – future specialists in physical education and sport.

Key words: state, availability, professional activities, future specialist, physical education, sports, health and fitness, modern center, SPA&Wellness.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГОЛЬФУ В СВІТІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Марина Терещук

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Гольф є одним з небагатьох видів спорту, що одержав поширення в усьому світі. Гольф можна віднести до різних напрямків сучасного спорту: спорту для всіх, професійного та олімпійського спорту. Він охоплює різні верстви населення, має диференційовану систему змагань, та є універсальним.

Радикальні зміни, що відбуваються в сучасному спорті вищих досягнень, обумовлюють необхідність розробки його стратегії розвитку на національному рівні у відповідності до загальносвітових тенденцій. Особливо це стосується країн СНД, у т.ч. і України, які мають колосальний історичний і практичний досвід побудови ефективної системи управління й підготовки спортсменів в олімпійському спорті, але практично відсутній – у професійному спорті [2, 3]. Внаслідок цього, сьогодні виникла гостра потреба в аналізі тенденцій розвитку і популяризації гольфу, а також можливості використання американського й європейського досвіду з метою розвитку національних систем.

Однією з основних тенденцій розвитку сучасного суспільства є глобалізація, внаслідок якої особливостями, що визначають функціонування сучасного спорту, є: інтеграція в систему ринкової економіки, міграція спортсменів і тренерів, формування потужного транснаціонального ринку спортивного обладнання і екіпірування, інформаційний та ідеологічний виміри [2].

Історично склалося, що гольф розвивався у країнах із зростаючою економікою та населенням. Незважаючи на те, що батьківщиною гольфу вважається Шотландія (гольф зародився там більше 500 років тому), наприкінці XIX століття швидкими темпами почав поширюватися не тільки в Британії, але і в Північній Америці, що за часом зійшлося з епохою розвитку промислового виробництва. Сьогодні в світі гольф найбільш масовий вид спорту в США: там налічується понад 25 млн. гравців і майже 16000 гольф-майданчиків [8, 11].

У регіонах Європи, Близького Сходу та Африки гольф також отримав широке визнання. Гра користується великою популярністю у країнах Північної та Центральної Європи, особливо у Швеції та Німеччині, які є найкрупнішими після Великої Британії європейськими ринками гольфу. Розвиток гольфу на Близькому Сході відбувався одночасно з швидким розвитком інфраструктури та бізнес-середовища. У регіоні Європи, Близького Сходу та Африки гольфом як видом спорту займається більше 6,5 млн. осіб, і нараховується 7000 полів для гольфу [8,9].

Гольф є одним з видів спорту, який активно розвивається в світі і суттєво впливає на підтримку позитивного міжнародного іміджу будь-якої країни світу.

Попри те, що гольф в багатьох країнах ще відносно молодий вид спорту в країні, зростання кількості юніорів і включення гольфу до олімпійських видів спорту надає впевненості, що гольф надалі розвиватиметься швидкими темпами.

Вище зазначене свідчить про актуальність даної теми та зумовлює подальше наукове опрацювання.

Зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Дослідження проведено згідно «Зведеного плану НДР у сфері фізичного виховання і спорту на

II. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

2011 – 2015 рр.» Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту за темою 1.2. «Сучасний професійний спорт і шляхи його розвитку в Україні» (номер державної реєстрації 0111U001715).

Мета дослідження: визначити та обґрунтувати основні тенденції розвитку гольфу в світі на сучасному етапі.

Методи дослідження: системний аналіз; аналіз науково-методичної та спеціалізованої літератури, інтернет-ресурсів; порівняння й зіставлення; функціонально-структурний аналіз; абстрагування.

Результати дослідження та їх обговорення. Аналіз літературних джерел, опитування провідних гравців у гольф (500 спортсменів), тренерів та функціонерів (29 осіб) дозволили визначити провідні чинники, що обумовлюють всесвітню популярність гольфу і його широке поширення в світі. До них можна віднести:

- загальновизнані універсальні правила гри в гольф у всіх країнах світу, які освячені багатовіковими традиціями і, в той же час, постійно удосконалюються;
- ринки гольфу, які існують та виникають по всьому світі (послуги гольф-клубів і гольф-полів, виготовлення і продаж одягу та спортивного інвентарю, туристичні послуги, інформаційні послуги для спортивних уболівальників, заробітки гравців-професіоналів, будівництво котеджів поблизу гольф-полів, тощо);
- гольф не залежить від віку і фізичних можливостей, особливості гри надовго захоплюють гравців;
  - гольф рівною мірою підходить для чоловіків і жінок;
  - гольф виступає як цілорічний вид спорту завдяки регулярному графіку і різній географії проведення турнірів для професіоналів, любителів і учасників корпоративних і клубних заходів [1, 8, 10, 11].

Зазначені особливості дають уявлення про деякі причини популярності гольфу і його широкого розповсюдження в даний час.

На підставі аналізу літературних даних, спеціальних матеріалів та опитування були визначені тенденції, що впливають на розвиток та популяризацію гольфу в світі, серед яких: 1) характерні для світового спорту в цілому: глобалізація; зближення професійного та олімпійського спорту (професіоналізація та комерціалізація); повернення олімпійського статусу та розвиток олімпійського спорту;

2) характерні саме для гольфу: збільшення кількості гравців; зміна правил гри; поліпшення інфраструктури та збільшення матеріально-технічної бази; сертифікація гольф-полів та акредитація гольф-клубів; відкриття муніципальних полів для гольфу за підтримки держави на федеральному, регіональному та місцевому рівнях; розповсюдження спеціальних програм розвитку та популяризації гольфу та надання послуг через них; підготовка кадрів (тренери, судді, рефері, грінкіпери та інші); уніфікація стандартів підготовки та сертифікації тренерів з гольфу (coachingPRO); відкриття гольф-академій; включення гольфу до шкільної програми; включення до міжнародного співтовариства та розширення міжнародних зв'язків, міжнародна інтеграція; розширення міжнародного календаря змагань; розробка єдиної світової системи гандикапів; впровадження та поширення єдиного рейтингу гравців аматорів – WAGR; збільшення призового фонду змагань серед гравців-професіоналів; створення системи національних змагань у відповідності з міжнародними змаганнями; проведення міжнародних турнірів на гольф-полях своєї країни; у світових рейтингах з'являються спортсмени з країн, де гольф не так давно розвивається; лібералізація Клубних правил дрес-

II. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

коду; висвітлення в ЗМІ (телеканали, періодичні друковані видання); видавництво книг; проведення конференцій, семінарів, розважальних заходів; застосування нових напрямків у підготовці гравців, що розробляються вченими та тренерами; використання соціальних мереж тощо.

Розглянемо деякі тенденції. Основною тенденцією розвитку сучасного гольфу є суттєве зростання його популярності та географії поширення. Важливим показником глобалізації гольфу можна вважати повернення його до програми Ігор Олімпіад 2016 року, що дасть змогу взяти участь в змаганнях більшості провідних гравців. В гольф грають понад 60 мільйонів людей у всьому світі більш ніж в 130 країнах на шести континентах.

Важливою тенденцією розвитку гольфу на сучасному етапі є розширення міжнародних зв'язків та вступ до міжнародного співтовариства. Кількість членів Міжнародної федерації гольфу (IGF), яка є членом Міжнародного олімпійського комітету, постійно зростає і сьогодні охоплює 132 членів - федерацій з 126 країн світу [11].

Також, в практиці застосовується система довгострокових двосторонніх і багатосторонніх угод, що сприяє міжнародній інтеграції у сфері гольфу, і передбачає різноманітні форми контактів: обмін спортивними делегаціями для участі в міжнародних змаганнях; проведення спільних тренувальних зборів; обмін тренерами, вченими і фахівцями в галузі спортивної науки, медицини, спортивної індустрії, архітектури, а також засобів масової інформації; участь у семінарах та конференціях, що проводяться з метою підвищення майстерності гольфістів, кваліфікації тренерів та обміну результатами наукових досліджень, досвідом організації даної роботи тощо. Завдяки цьому спорт сприяє встановленню дружніх відносин між спортсменами і функціонерами різних країн.

Керуючим органом в сфері гольфу в світі є Королівський стародавній гольф-клуб Сент-Ендрюс у Шотландії (Велика Британія), а на території Сполучених Штатів і Мексики є Асоціація Гольфу Сполучених Штатів (USGA).

Один раз на чотири роки організація R&ARules Limited (об'єднує близько 130 національних і міжнародних, аматорських і професійних організацій) та Асоціація гольфу США спільно затверджують зміни Правил гольфу і видають чергову їх редакцію англійською мовою.

Тенденція професіоналізації та комерціалізації спортивного руху, яка яскраво проявляється у спортивних іграх, де гравці успішно виступають на професійних змаганнях і Іграх Олімпіад [3, 6].

Сьогодні гольф, як професійний спорт, розвивається за законами підприємницької діяльності: спортивні видовища й атрибутика стали «товаром», що добре продається та купується практично у всіх країнах світу.

Виключення гольфу із Програми Ігор Олімпіад на тривалий період (з 1904 року по 2016 рік), швидкі темпи розвитку й популяризація професійного гольфу в світі обумовили професіоналізацію й комерціалізацію аматорського напрямку. Це сприяло створенню єдиної системи змагань на міжнародному рівні, а також формуванню організаційної структури, що передбачає не тільки властиво змагальну діяльність, але й сучасну індустрію з виробництва й реалізації спортивного видовища, що наразі є особливо актуальним.

Сьогодні організація гольфу на міжнародному рівні є системою змагань, що поєднує професійний, олімпійський та аматорський напрямки. Спостерігається розвиток олімпійського напрямку, що обумовлює внесення значних змін до системи підготовки національних збірних команд, а також зближення олімпійського спорту з професійним.

II. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

Вперше гравці-юніори з гольфу влітку 2014 року приймали участь в II Юнацьких Олімпійських Іграх (КНР)[5, 6, 11].

Отже, можна відзначити що в гольфі стираються чіткі межі між напрямками, спостерігається професіоналізація гольфа як олімпійського виду спорту.

Сьогодні в гольфі відзначається тенденція до збільшення представництва країн-лідерів на міжнародній арені, причому це країни, які не мали традицій гри в гольф.

З'явилися тенденції до швидкого розвитку гольфу у країнах Європи, що розвиваються (Центральна та Східна Європа). Наприклад, у Чеській Республіці кількість гравців збільшилась до 50 тисяч, побудовано сім нових майданчиків для гольфу. Незважаючи на старт з нерозвиненою базою гольф-індустрії, Болгарія, Сербія, Словаччина та Греція проявили позитивну тенденцію щодо збільшення складу гравців-юніорів.

На сьогоднішній день численні заходи і проекти проходять по всьому світу, що спрямовані на розвиток гри у гольф, які сприяють залученню до гри в гольф людей різного віку. Міжнародна федерація гольфу підтримує розширення таких проектів.

До основних нинішніх ініціативних програм, які реалізують в світі, відносяться [8, 11]:

- «Розвиток гольфу R&A» («R&AGolfDevelopment») - метою програми є залучити до гри в гольф велику кількість людей шляхом безкоштовних уроків (заходів) в різних країнах світу;
- «Спортивна гольф-академія PGA» («ThePGASportsAcademy») - спрямована на розвиток гри юних гольфістів у веселій та інтерактивній формі з використанням п'яти ключових областей.
- «Жіночий гольф LPGA-USGA» («LPGA-USGAGirlsGolf») - програма дає можливість для дівчаток віком від 7 до 17 років навчитися грати в гольф, побудувати міцну дружбу та змагальний досвід у веселому, сприятливому середовищі, підготувати їх до життя з насолодою до гри. Дівчат навчають особливостям, властивим гольфу, наприклад, наполегливості, чесності, повазі.
- "Програми Перших Ті» («FirstTeeProgrammer») – впровадження шкільних програм серед дітей, підлітків, молоді допомагає сформувати життя молодих людей з усіх верств суспільства, зміцнюючи цінності такі як чесність, повага та наполегливість у грі в гольф.
- «Гольф 20/20» («Golf 20/20») - програма почала реалізовуватися з 2000 року з метою розвитку гольф-індустрії. Лідером проекту є Тім Фіншем (TimFinchem) - представник PGA Туру.
- «Мій гольф» («MyGolf») - програма орієнтована на хлопчиків і дівчаток у віці від 8-16 років з метою навчити і оцінити їх навички гри в гольф. Програма призначена для вивчення основних навичок гольфу.
- «Ті вперед» («TeeItForward») - програма була введена з метою допомоги гравцям у гольф отримати більше задоволення від поля та підвищення їхнього загального досвіду, грати з набором «ті», які підходять по можливостям гравця. Гравці мають змогу прискорити гру і отримати більше задоволення за допомогою різних «ті», які дозволяють грати на різну довжину поля.
- «Граї в гольф в Америці» («PlayGolfAmerica») - проект впроваджується з 2004 року, метою якого є збільшення нових та існуючих гравців у гольф, а також повернути до гри колишніх гравців.

II. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

Різке зростання призового фонду змагань, збільшення представництва країн на змаганнях, підвищення вимог до організаційного, суддівського, лікарського та інформаційного забезпечення стало економічним стимулом змагань.

Впровадження нових методів тренувань; зміна умов проведення змагань, вдосконалення інвентарю, обладнання, спортивної екіпіровки, значне збільшення обсягів тренувальної роботи, використання нових способів підвищення працездатності, створення нових фармакологічних засобів відновлення спортсменів зумовили значне зростання спортивних досягнень, що стало надзвичайно актуально і для розвитку гольфу.

На сьогоднішній день в гольфі сформована система регулярних міжнародних спортивних змагань. Входження гольфу в програму Ігор Олімпіад обумовлює важливість його розвитку для кожної національної системи.

Специфіка гольфу, як виду спорту, обумовлена розвитком його в спортивно-комерційному напрямку. Узгодженість підприємницької діяльності організаційних структур зі спортивною, а також вплив комерціалізації на спортивні результати і поведінку учасників є основними факторами формування і розвитку гольфу на сучасному етапі [4, 8, 10].

Зазначені тенденції розвитку гольфу в світовій практиці характерні і для українського гольфу. Однак є проблеми, характерні для України і які впливатимуть на розвиток і популяризацію гольфу: недостатнє фінансування, низький рівень матеріально-технічного забезпечення, відсутність цільових програм розвитку гольфу, недостатнє освітлення подій гольфу у засобах масової інформації. Це ставить українських спортсменів в нерівні умови з країнами Європи, Америки тощо.

Висновки.

Сучасні тенденції розвитку та популяризації гольфу в світі залежать від зовнішніх факторів, що властиві світовому спорту: глобалізації, професіоналізації, комерціалізації, зближення професійного й олімпійського спорту, розширення міжнародного календаря змагань тощо, і внутрішніх, які характерні для конкретної країни: місце спорту в державі, законодавча база, фінансування, інфраструктура та матеріально-технічна база тощо.

Перспективою подальших досліджень у цьому напрямі буде вивчення світового та вітчизняного досвіду, особливостей розвитку і функціонування гольфу, в т.ч. механізмів його комерціалізації та професіоналізації, що сприятиме вдосконаленню організаційно-управлінській системі гольфу в Україні, а також його популяризації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Клубный фестиваль UkrainianOpenClubCupTrophy 2012 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.kievgolfclub.com/ru/event/1049?year=2011&month=08&day=14.
2. Матвеев Л.П. Основы общей теории спорта и системы подготовки спортсменов: учебное пособие / Л.П. Матвеев. - К.: Олимпийская литература, 1999. – С. 109 - 121.
3. Олимпийский спорт в 2 т. / В. Н. Платонов, С. Н. Бубка, М.М. Булатова, [и др.]; подобщ. ред. В.Н. Платонова. – К.: Олим. лит., 2009. – Т.2. – 696 с.
4. Перспективыразвитиямировойиндустрииспорта до 2013 г.: [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.rb.ru/article/perspektivy-razvitiya-mirovoy-industrii-sporta-do-2013-goda/6500387.html>.
5. Правила гольфа и Правила любительского статуса 2012-2015 [3-е издание] – М.: Ассоциация гольфа России, 2012. – 210 с.

II. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

6. Система отбора на II летние юношеские Олимпийские игры 2014 года в г. Нанкин, Китай: [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://olympic.ru>.
7. Meister C. 75 th Anniversary. European Golf Association / C. Meister - Zwitterland – 2012. - P. 101.
8. GolfBusinessCommunity: [Электронный ресурс] // Режим доступа: <https://www.golfbusinesscommunity.com>.
9. Golf development trends in Russia and the CIS region: recent trends and future outlook: [Электронный ресурс] // Режим доступа: https://www.golfbusinesscommunity.com/article/golf_development_trends_in_russia_and_the_cis_region_recent_trends_and_future_outlook
10. Rules of Golf and the Rules of Amateur status 2012-2015 [32nd edition] - R&A Rules Limited and The United States Golf Association, 2012. – 208 с.
11. International Golf Federation. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.igfgolf.org.

АНОТАЦІЇ

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГОЛЬФУ В СВІТІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Марина Терещук

Національний університет фізичного виховання і спорту України

У статті подано аналіз світових тенденцій розвитку гольфу в світі на сучасному етапі. Виявлено провідні чинники, що обумовлюють всесвітню популярність гольфу. Мета дослідження є визначення та обґрунтування основних тенденцій розвитку гольфу в світі на сучасному етапі. Визначено та обґрунтовано основні ініціативні програми розвитку гольфу в світі. Виявлено, що тенденції розвитку гольфу залежать від зовнішніх та внутрішніх факторів, що властиві світовому спорту. Результати дослідження дозволили окреслити характерні особливості та та систематизувати тенденції розвитку і популяризації гольфу в світі.

Ключові слова: гольф, правила гольфу, глобалізація, професіоналізація, ініціативні програми.

ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ ГОЛЬФА В МИРЕ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ

Марина Терещук

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины

В статье представлен анализ тенденций развития гольфа в мире на современном этапе. Выявлены ведущие факторы, обуславливающие популярность гольфа в мире. Цель исследования - определение и обоснование основных тенденций развития гольфа в мире на современном этапе. Определены и обоснованы основные инициативные программы гольфа в мире. Определено, что тенденции развития гольфа зависят от внешних и внутренних факторов, присущих мировому спорту. Результаты исследования позволили обозначить характерные особенности и систематизировать тенденции развития и популяризации гольфа в мире.

Ключевые слова: гольф, правила гольфа, глобализация, профессионализация, инициативные программы.

TRENDS IN THE WORLD GOLF AT THE PRESENT STAGE

Marina Tereshchuk

National University of Physical Education and Sport of Ukraine

The paper presents an analysis of trends in the world of golf at the modern stage. Identified the major factors that contribute to the popularity of golf in the world. The purpose of the study - the definition and justification of the main trends in the development of golf in the world at the present stage. Identified and justified major initiatives have courses in the world. Determined that the development trend of course depend on the external and internal factors inherent in world sport. Results of the study indicate the characteristics and trends to systematize the development and promotion of golf in the world.

Key words: golf, golf rules, globalization, professionalization, initiative programs.